

ЈАКОВ РАДИШИЋ
професор Универзитета

ОБЛИГАЦИОНО ПРАВО

ОПШТИ ДЕО

Десето издање

2016.

Др Јаков Радишић
ОБЛИГАЦИОНО ПРАВО
ОПШТИ ДЕО
Десето издање

Издавач

Центар за публикације Правног факултета Универзитета у Нишу

За издавача

Проф. др Саша Кнежевић, декан

Рецензенти

Проф. др Слободан Перовић

Проф. др Обрен Станковић

Технички уредник

Ненад Милошевић

Тираж

1000

Штампа

Медивест, Ниш

ISBN 978-86-7148-222-6

Скраћенице

ЗОО	= Закон о облигационим односима
ЗООС	= Закон о обавезном осигурању у саобраћају
ЗР	= Закон о раду
ЗСО	= Збирка судских одлука
ЗДП	= Закон о девизном пословању
ЗПН	= Закон о промету непокретности
ЗДЛ	= Закон о дивљачи и ловству
ЗЗП	= Закон о заштити потрошача

ПРЕДГОВОР ПРВОМ ИЗДАЊУ

1. Није претерано рећи да је готово цео живот људи проткан облигацијама. Све што другима дајемо и од других добијамо има карактер некакве „чинидбе“. И дајемо што смо на то обавезни, и добијамо стога што на то имамо право. Једном речју, стално смо у облигационом односу са неким. Тако је било скоро одувек, и тако ће остати још задуго. Наука која се бави облигационим односима веома је стара, али и веома млада у исто време. Стара је јер изучава овештале правне институте, млада је јер јој живот додаје стално и нове задатке. А кад се саберу и једни и други, од њих израсте читава планина, пред којом се сваки појединац осећа нејаким.

Изучавати облигационо право није лако баш због обиља материје коју обухвата. Из истих разлога, њега је тешко изложити и у уџбенику. Јер међу корице уџбеника нити може нити треба да уђе све што би облигационо право захтевало, већ само оно што чини његову суштину. Међутим, пракса показује да немамо чврстих норми о томе какав и колики уџбеник треба да буде, већ да све зависи од личне процене и одлуке аутора. Пишу се и сувише опширни и сувише кратки уџбеници, иако им је сврха иста. Ова неуједначеност не би била достојна помена кад не би исходила у неједнаку обавештеност студената појединих факултета о истој правној дисциплини. Јер скоро сваки факултет има и свој уџбеник.

2. При таквом стању ствари мени се наметнуло питање који узор следити. Определио сам се за становиште да уџбеник не треба да буде ни сувише опширан ни сувише штур. Ако је намењен првенствено студентима, његов обим мора бити подешен њиховим потребама и могућностима разумевања. Преопширан уџбеник застрашује и дезоријентише младе читаоце јер их чини неспособним да одвоје главно од споредног, да сагледају целину састављену од делова који су међусобно чврсто повезани. Једном речју, они се изгубе у мору података па не виде оно што би требало да виде. С друге стране, штур уџбеник не пружа студенту довољно потребних информација теоријске природе и не подстиче га на размишљање. Читајући га студент стиче утисак да су правна правила некакве догме у које нико не сумња. Обе ове врсте недостатака могу, чини ми се, бити избегнуте само у уџбенику средње величине, под условом да је у њему постигнут склад између обухватности и дубине. То је био мој циљ, а да ли сам и у којој мери успео да му се приближим - казаће читаоци.

3. Трудио сам се да материју излажем обичним речима које су свакоме разумљиве, сматрајући да језик не квари науку, већ наука језик. У правничком умењу, о коме је овде реч, има много суве логике, која се претвара у још сувља надмудривања. Таква сувопарна материја нема много изгледа да веже за себе пажњу читаоца, а камоли да му приања за душу и остаје у памћењу. Да би је учинио иоле примамљивом, настојао сам, колико сам год могао, да је освежим живим језиком. Водио сам рачуна о томе да поред одушевљења за властити духовни живот треба имати и одушевљење за оне које писац жели научити да духовно живе.

4. Овај уџбеник намењен је студентима Правног факултета у Крагујевцу и Правног факултета у Нишу. У извесној мери, он може бити од помоћи и дипломираним правницима, при њиховом практичном и теоријском раду на појединим питањима облигационог права. Аутор не очекује од својих читалаца да се задовоље свим његовим казивањима, већ и да му укажу на његове грешке, којих сигурно има. Потреба студената да добију што пре уџбеник за припремање испита терала ме је да пожурим. У тој журби није било могуће сагледати до краја свако правно правило из 300 и утврдити његову теоријску подлогу. Надам се да ћу то учинити у доцнијим издањима.

Писац

ПРЕДГОВОР ДЕВЕТОМ ИЗДАЊУ

Девето издање овог уџбеника разликује се само донекле од претходног издања. Разлика међу њима условљена је новим законским прописима Републике Србије, који су у међувремену донети. Ти прописи изискивали су да се одговарајући делови уџбеника прилагоде њима, чак и кад се битно не разликују од старих прописа. Такав је особито случај са одељцима који се тичу обавезног осигурања од оговорности за штету од опасних ствари, одговорности за штету од производа са недостатком и о одговорности за штету од дивљих животиња. Мање промене извршене су и у тачкама које се односе на оверу потписа у уговорима о промету непокретности и на законско средство плаћања у Србији. Сем тога, настојао сам да појасним одељак о тумачењу уговора, али и да узмем у обзир извршене последње промене немачког Грађанског законика, на чије сам се одредбе позивао у претходном издању.

Београд, маја месеца 2014.

Аутор

САДРЖАЈ

УВОД	9
§ 1. ПОЈАМ И ЗНАЧАЈ ОБЛИГАЦИОНОГ ПРАВА	9
I. ПОЈАМ ОБЛИГАЦИОНОГ ПРАВА.....	9
II. ЗНАЧАЈ ОБЛИГАЦИОНОГ ПРАВА.....	11
§ 2. НАСТАНАК И РАЗВОЈ ОБЛИГАЦИОНОГ ПРАВА.....	12
I. НАСТАНАК ОБЛИГАЦИОНОГ ПРАВА	12
II. РАЗВОЈ ОБЛИГАЦИОНОГ ПРАВА	12
§ 3. ИЗВОРИ ОБЛИГАЦИОНОГ ПРАВА.....	14
I. ОПШТИ ПОГЛЕД.....	14
II. ЗАКОН О ОБЛИГАЦИОНИМ ОДНОСИМА	14
А. Историја настанка Закона.....	14
Б. Карактер и подручје важења Закона	15
В. Значај Закона.....	15
Г. Основна начела Закона	16
Д. О начелу савесности и поштења посебно	17
III. СУДСКА ПРАКСА.....	18
§ 4. СИСТЕМ ОБЛИГАЦИОНОГ ПРАВА.....	19
 ДЕО ПРВИ	
ОБЛИГАЦИЈА И ОБЛИГАЦИОНИ ОДНОС	21
ГЛАВА I	
ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ОБЛИГАЦИЈЕ И ОБЛИГАЦИОНОГ ОДНОСА	21
§ 1. ОБЛИГАЦИЈА.....	21
I. ЈЕЗИЧКО ЗНАЧЕЊЕ РЕЧИ „ОБЛИГАЦИЈА“	21
II. ПОЈМОВНО ЗНАЧЕЊЕ РЕЧИ „ОБЛИГАЦИЈА“	22
А. Облигација, тражбина и дуг.....	22
Б. Појам тражбине.....	23
В. Чинидба као предмет тражбине	24
Г. Корист повериочева од чинидбе.....	25
§ 2. ОБЛИГАЦИОНИ ОДНОС.....	27
I. РАЗЛИКЕ ИЗМЕЂУ ОБЛИГАЦИЈЕ И ОБЛИГАЦИОНОГ ОДНОСА	27
II. САДРЖИНА ОБЛИГАЦИОНОГ ОДНОСА.....	28
А. Једна или више облигација	29
Б. Такозвана споредна права.....	29
В. Обавезе узајамне обзирности или посебне обавезе	29
Г. Права преображавања	30
Д. Право на приговоре	30
III. ПОВЕЗАНОСТ САСТОЈАКА ОБЛИГАЦИОНОГ ОДНОСА.....	31

IV. ЗАКЉУЧАК.....	31
§ 4. ЗАШТИТА ОБЛИГАЦИОНОГ ОДНОСА.....	33
I. ДУГ И ОДГОВОРНОСТ.....	33
§ 5. ОДНОС ОБЛИГАЦИОНИХ И СТВАРНИХ ПРАВА.....	37
I. РАЗЛИКЕ ИЗМЕЂУ ОБЛИГАЦИОНИХ И СТВАРНИХ ПРАВА.....	37
А. Разлике у економском смислу.....	37
Б. Разлике према предмету.....	38
В. Разлике према дејству.....	38
Г. Разлике према броју и начину стицања.....	40
II. СЛИЧНОСТИ ИЗМЕЂУ ОБЛИГАЦИОНИХ И СТВАРНИХ ПРАВА.....	40
А. Релативизирање стварних права.....	41
Б. Апсолутизирање облигационих права.....	41
ГЛАВА II	
ВРСТЕ ОБАВЕЗА.....	42
§ 1. ВРСТЕ ОБАВЕЗА С ОБЗИРОМ НА СВОЈСТВА.....	42
I. ПОЗИТИВНЕ И НЕГАТИВНЕ ОБАВЕЗЕ.....	42
II. ЛИЧНЕ И НЕЛИЧНЕ ОБАВЕЗЕ.....	43
III. КРАТКОТРАЈНЕ И ДУГОТРАЈНЕ ОБАВЕЗЕ.....	44
IV. ДЕЉИВЕ И НЕДЕЉИВЕ ОБАВЕЗЕ.....	44
§ 2. ВРСТЕ ОБАВЕЗА С ОБЗИРОМ НА СТЕПЕН ОДРЕЂЕНОСТИ.....	45
I. ИНДИВИДУАЛНЕ И ГЕНЕРИЧКЕ ОБАВЕЗЕ.....	45
II. АЛТЕРНАТИВНЕ ОБАВЕЗЕ.....	47
А. Појам.....	47
Б. Однос алтернативних и генеричких обавеза.....	48
В. Право избора једне од дугованих чинидби.....	49
Г. Немогућност испуњења неке од дугованих чинидби.....	50
III. ФАКУЛТАТИВНЕ ОБАВЕЗЕ.....	50
А. Појам.....	50
Б. Кад овлашћење за замену има дужник.....	51
В. Кад овлашћење за замену има поверилац (факултативна потраживања).....	52
§ 3. НОВЧАНЕ ОБАВЕЗЕ.....	53
I. ПОЈАМ НОВЦА.....	53
II. ЗАКОНСКО СРЕДСТВО ПЛАЋАЊА У СРБИЈИ.....	54
III. ОСОБЕНОСТИ НОВЧАНИХ ОБАВЕЗА.....	55
IV. ОБЕЗВРЕЂЕЊЕ НОВЦА И ОСИГУРАЊЕ ЊЕГОВЕ ВРЕДНОСТИ.....	56
V. КАМАТА.....	57
А. Појам и особине камате.....	57
ГЛАВА III	
ИЗВОРИ ОБЛИГАЦИОНИХ ОДНОСА.....	59
§ 1. ПОЈАМ И ВРСТЕ ИЗВОРА ОБЛИГАЦИОНИХ ОДНОСА У ОПШТЕ.....	59
§ 2. ВРСТЕ ИЗВОРА ОБЛИГАЦИОНИХ ОДНОСА У НАШЕМ ПРАВУ.....	60

I. УГОВОР.....	61
II. ПРОУЗРОКОВАЊЕ ШТЕТЕ ДРУГОМЕ.....	61
III. НЕОСНОВАНО ОБОГАЂЕЊЕ ИЛИ СТИЦАЊЕ БЕЗ ОСНОВА.....	61
IV. НЕЗВАНО ВРШЕЊЕ ТУЂИХ ПОСЛОВА ИЛИ ПОСЛОВОДСТВО БЕЗ НАЛОГА.....	61
V. ЈЕДНОСТРАНЕ ИЗЈАВЕ ВОЉЕ.....	61
VI. ОСТАЛИ ИЗВОРИ.....	62

ДЕО ДРУГИ

ОБЛИГАЦИОНИ УГОВОР	63
--------------------------	----

ГЛАВА I

ПОЈАМ УГОВОРА И ПРИНЦИП СЛОБОДЕ УГОВАРАЊА	63
---	----

§ 1. ПОЈАМ И ЗНАЧАЈ УГОВОРА.....	63
----------------------------------	----

I. ПОЈАМ УГОВОРА	63
------------------------	----

A. Уговор као правни акт.....	64
-------------------------------	----

B. Уговор као правни однос.....	65
---------------------------------	----

B. Уговор као правни документ	66
-------------------------------------	----

II. ЗНАЧАЈ УГОВОРА.....	66
-------------------------	----

§ 2. ПРИНЦИП СЛОБОДЕ УГОВАРАЊА	67
--------------------------------------	----

I. ПОЈАМ И САДРЖИНА ПРИНЦИПА СЛОБОДЕ УГОВАРАЊА	67
--	----

A. Појам.....	67
---------------	----

B. Садржина	67
-------------------	----

II. ОГРАНИЧЕЊЕ СЛОБОДЕ УГОВАРАЊА.....	69
---------------------------------------	----

A. Општи поглед.....	69
----------------------	----

B. Ограничење слободе да се уговор не закључи.....	70
--	----

B. Ограничење слободе да се уговор закључи.....	71
---	----

Г. Ограничење слободе избора уговорног партнера	72
---	----

Д. Уговори за које је потребна сагласност трећег	72
--	----

Ђ. Остала индиректна ограничења слободе уговарања.....	72
--	----

ГЛАВА II

ОПШТИ УСЛОВИ НАСТАНКА УГОВОРА	73
-------------------------------------	----

§ 1. ПОСЛОВНА СПОСОБНОСТ УГОВОРНИКА.....	73
--	----

§ 2. ПРЕДМЕТ УГОВОРА.....	74
---------------------------	----

I. ПОЈАМ ПРЕДМЕТА УГОВОРА.....	74
--------------------------------	----

II. ЗАХТЕВИ КОЈИ СЕ ПОСТАВЉАЈУ ПРЕДМЕТУ УГОВОРА.....	76
--	----

A. Одређеност предмета уговора	76
--------------------------------------	----

B. Могућност предмета уговора.....	77
------------------------------------	----

а) Увод.....	77
--------------	----

б) Врсте немогућности.....	78
----------------------------	----

в) Последице објективне немогућности.....	78
---	----

г) Последице субјективне немогућности	79
---	----

B. Допуштеност предмета уговора.....	80
--------------------------------------	----

§ 3. ОСНОВ (CAUSA) УГОВОРА.....	81
I. УВОД.....	81
II. ПОЈАМ ОСНОВА.....	81
III. РАЗЛИКА ИЗМЕЂУ ОСНОВА И МОТИВА.....	82
IV. ЗНАЧАЈ ОСНОВА И МОТИВА.....	83
ГЛАВА III	
САГЛАСНОСТ ВОЉА.....	85
§ 1. ИЗЈАВА ВОЉЕ И САГЛАСНОСТ ВОЉА.....	85
§ 2. ЗАКЉУЧИВАЊЕ ОБЛИГАЦИОНИХ УГОВОРА	87
I. ПОНУДА.....	87
А. Појам и правна природа понуде.....	87
Б. Услови које треба да задовољи понуда.....	89
В. Дејство понуде.....	91
Г. Понуда присутном лицу (<i>inter praesentes</i>).....	94
Д. Понуда одсутном лицу.....	95
Ђ. Смрт или губитак пословне способности једне стране	95
II. ПРИХВАТАЊЕ ПОНУДЕ (АКЦЕПТ)	97
А. Појам прихватања понуде.....	97
Б. Услови прихватања понуде.....	98
III. ВРЕМЕ И МЕСТО ЗАКЉУЧЕЊА УГОВОРА	101
§ 3. ПОСЕБНИ НАЧИНИ СКЛАПАЊА УГОВОРА.....	103
I. УГОВОРИ КОЈИ СЕ СКЛАПАЈУ НА ТЕМЕЉУ ОПШТИХ УСЛОВА ПОСЛОВАЊА... 103	
А. Појам општих услова пословања	103
Б. Контрола садржине општих услова пословања.....	106
Г. Обострана употреба општих услова пословања	107
II. ТЗВ. „ФАКТИЧКИ УГОВОРНИ ОДНОСИ“	107
А. Појам фактичког уговорног односа	107
Б. Критика учења о фактичком уговорном односу	109
§ 4. ОБЛИГАЦИОНИ ОДНОСИ НА ТЕМЕЉУ ПРЕГОВОРА (<i>CULPA IN CONTRAHENDO</i>)	110
I. ПОЈАМ ПРЕГОВОРА И ОБАВЕЗЕ ЊЕГОВИХ УЧЕСНИКА.....	110
II. ОДГОВОРНОСТ ЗБОГ <i>CULPA IN CONTRAHENDO</i>	111
III. ПРАВНА ПРИРОДА ОДГОВОРНОСТИ ЗБОГ <i>CULPA IN CONTRAHENDO</i>	113
ГЛАВА IV	
ФОРМА И ТУМАЧЕЊЕ УГОВОРА.....	114
§ 1. ФОРМА УГОВОРА.....	114
I. ПОЈАМ И СВРХА ФОРМЕ.....	114
II. КОНСТИТУТИВНА И ДОКАЗНА ФОРМА.....	115
А. Појмовна разлика	115
Б. Последице непридржавања прописане конститутивне форме.....	117
III. ПИСМЕНА ФОРМА УГОВОРА	120
§ 2. ТУМАЧЕЊЕ УГОВОРА.....	123
I. ПОЈАМ И ВРСТЕ ТУМАЧЕЊА.....	123

II. КРИТЕРИЈУМ ИЛИ МЕТОД ТУМАЧЕЊА.....	125
III. ПОСЕБНА ПРАВИЛА ТУМАЧЕЊА.....	126
IV. ДОПУЊУЈУЋЕ ТУМАЧЕЊЕ УГОВОРА	127

ГЛАВА V

ВРСТЕ ОБЛИГАЦИОНИХ УГОВОРА	128
I. ОПШТИ ПОГЛЕД.....	128
II. ФОРМАЛНИ И НЕФОРМАЛНИ УГОВОРИ.....	128
III. КОНСЕНСУАЛНИ И РЕАЛНИ УГОВОРИ.....	129
IV. ЈЕДНОСТРАНО ОБАВЕЗУЈУЋИ И ОБОСТРАНО ОБАВЕЗУЈУЋИ УГОВОРИ	130
V. ТЕРЕТНИ И ДОБРОЧИНИ УГОВОРИ	133
VI. КОМУТАТИВНИ И АЛЕАТОРНИ УГОВОРИ	134
VII. ПРЕДУГОВОРИ И КОНАЧНИ УГОВОРИ	135
VIII. КАУЗАЛНИ И АПСТРАКТНИ УГОВОРИ.....	140
IX. КРАТКОТРАЈНИ И ДУГОТРАЈНИ УГОВОРИ	144
X. ИМЕНОВАНИ И НЕИМЕНОВАНИ УГОВОРИ.....	145
XI. ГЛАВНИ И СПОРЕДНИ УГОВОРИ.....	146
XII. ПРОСТИ И СЛОЖЕНИ УГОВОРИ.....	147
XIII. ГЕНЕРАЛНИ И ПОСЕБНИ УГОВОРИ	147
XIV. ИНДИВИДУАЛНИ И КОЛЕКТИВНИ УГОВОРИ	148

ГЛАВА VI

ОПШТА ДЕЈСТВА УГОВОРА	149
§ 1. У ЧЕМУ СЕ САСТОЈИ ДЕЈСТВО УГОВОРА	149
§ 2. ЛИЦА ПРЕМА КОЈИМА УГОВОР ДЕЈСТВУЈЕ.....	150
I. ДЕЈСТВО УГОВОРА МЕЂУ УГОВОРНИЦИМА	150
II. ДЕЈСТВО УГОВОРА ПРЕМА ТРЕЋИМА	151
§ 3. УГОВОР У КОРИСТ ТРЕЋЕГ ЛИЦА.....	152
I. ПОЈАМ УГОВОРА У КОРИСТ ТРЕЋЕГ	152
II. ДЕЈСТВО УГОВОРА У КОРИСТ ТРЕЋЕГ	154
А. Однос промитента и корисника.....	154
Б. Однос промитента и стипуланта (однос покрића).....	154
В. Однос стипуланта и корисника (валутни однос).....	155
§ 4. УГОВОР О ОБЕЋАЊУ ЧИНИДБЕ ТРЕЋЕГ ЛИЦА.....	155

ГЛАВА VII

СВОЈЕВРСНА ДЕЈСТВА УЗАЈАМНИХ УГОВОРА	156
§ 1. ОПШТИ ПОГЛЕД.....	156
§ 2. ПРИГОВОР НЕИСПУЊЕНОГ УГОВОРА	157
I. ПОЈАМ И УСЛОВИ ПРИГОВОРА НЕИСПУЊЕНОГ УГОВОРА	157
II. ПРАВНА ПРИРОДА ПРИГОВОРА НЕИСПУЊЕНОГ УГОВОРА.....	159
§ 3. ОБАВЕЗА ГАРАНЦИЈЕ ЗА ПРАВНА И МАТЕРИЈАЛНА СВОЈСТВА СТВАРИ	160
I. ОПШТИ ПОГЛЕД.....	160
II. ОДГОВОРНОСТ ЗБОГ ПРАВНИХ НЕДОСТАТАКА СТВАРИ	160

А. Појам правног недостатка ствари	160
Б. Појам и врсте евикције	161
В. Услови обавезе заштите од евикције	162
Г. Правне поледице евикције	163
III. ОДГОВОРНОСТ ЗБОГ МАТЕРИЈАЛНИХ НЕДОСТАТАКА СТВАРИ	164
А. Појам материјалног недостатка ствари	164
Б. Претпоставке одговорности због материјалних недостатака ствари	165
В. Правне последице материјалног недостатка ствари	168
§ 4. ПРЕКОМЕРНО ОШТЕЋЕЊЕ	169
I. ПОЈАМ И УСЛОВИ ПРЕКОМЕРНОГ ОШТЕЋЕЊА	169
II. ПРАВНЕ ПОСЛЕДИЦЕ ПРЕКОМЕРНОГ ОШТЕЋЕЊА	170
§ 5. НЕМОГУЋНОСТ ИСПУЊЕЊА ОБАВЕЗЕ	171
I. НЕМОГУЋНОСТ ЗА КОЈУ НЕ ОДГОВАРА НИЈЕДНА СТРАНА	171
II. НЕМОГУЋНОСТ ЗА КОЈУ ОДГОВАРА ДУЖНИК	172
III. НЕМОГУЋНОСТ ЗА КОЈУ ОДГОВАРА ПОВЕРИЛАЦ	173
§ 6. ПРОМЕЊЕНЕ ОКОЛНОСТИ	174
I. ПОЈАМ И ЗНАЧАЈ ПРОМЕЊЕНИХ ОКОЛНОСТИ	174
II. ОБЕЛЕЖЈА ПРОМЕЊЕНИХ ОКОЛНОСТИ	175
III. ПОСЛЕДИЦЕ ПРОМЕЊЕНИХ ОКОЛНОСТИ	176

ГЛАВА VIII

ПРЕСТАНАК УГОВОРА	177
§ 1. РАСКИДАЊЕ УГОВОРА	177
I. СПОРАЗУМНО РАСКИДАЊЕ УГОВОРА	177
II. ЈЕДНОСТРАНО РАСКИДАЊЕ УГОВОРА ЗБОГ НЕИСПУЊЕЊА	179
А. Појам и развој	179
Б. Услови	180
а) Уговору верна страна	180
б) Неиспуњење обавезе од друге стране	180
в) Накнадни рок за испуњење	181
В. Последице	182
III. РАСКИДАЊЕ ФИКСНИХ УГОВОРА	183
§ 2. ПОНИШТЕЊЕ УГОВОРА	184
I. РАЗЛИКА ИЗМЕЂУ РАСКИДАЊА И ПОНИШТЕЊА	184
II. НИШТАВИ УГОВОРИ	185
А. Разликовање ништавих од тзв. непостојећих уговора	185
Б. Појам ништавих уговора	186
В. Истицање ништавости	188
Г. Последице утврђивања ништавости	188
III. РУШЉИВИ УГОВОРИ	190
А. Појам рушљивог уговора	190
Б. Поништење рушљивог уговора	191
В. Оснажење рушљивог уговора	192
Г. Последице поништења	192
§ 3. СЛУЧАЈНА НЕМОГУЋНОСТ ИСПУЊЕЊА ОБАВЕЗА	193

I. ПОЈАМ И ВРСТЕ НЕМОГУЋНОСТИ ИСПУЊЕЊА ОБАВЕЗЕ.....	193
II. ДЕЈСТВО НЕМОГУЋНОСТИ ИСПУЊЕЊА ОБАВЕЗЕ.....	194
§ 4. ПРОТЕК ВРЕМЕНА И ОТКАЗ.....	194
§ 5. СМРТ ЈЕДНЕ СТРАНЕ	195

ДЕО ТРЕЋИ

ПРОУЗРОКОВАЊЕ ШТЕТЕ ДРУГОМЕ.....	197
---	------------

ГЛАВА I

ОПШТЕ УЧЕЊЕ О ОДГОВОРНОСТИ ЗБОГ ШТЕТЕ.....	197
---	------------

§ 1. ПРОУЗРОКОВАЊЕ ШТЕТЕ ДРУГОМЕ КАО ИЗВОР ОБЛИГАЦИОНОГ ОДНОСА.....	197
§ 2. ПОЈАМ И СУШТИНА ПРАВНЕ ОДГОВОРНОСТИ УОПШТЕ	198
I. ПРАВНИ ДЕЛИКТ КАО ПРЕТПОСТАВКА ПРАВНЕ ОДГОВОРНОСТИ.....	198
II. БИТНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПРАВНЕ ОДГОВОРНОСТИ.....	199
§ 3. ПОЈАМ И СУШТИНА ИМОВИНСКЕ ИЛИ ГРАЂАНСКЕ ОДГОВОРНОСТИ	199
I. РАЗЛИКОВАЊЕ ПОЈМОВА „НАДОКНАДА ШТЕТЕ“ И „ИМОВИНСКА ОДГОВОРНОСТ“	199
II. ТЕОРИЈСКА НЕМИНОВНОСТ ЗАМЕНЕ ПОЈМОВА „НАДОКНАДА ШТЕТЕ“ И „ИМОВИНСКА ОДГОВОРНОСТ“	200
§ 4. УГОВОРНА И НЕУГОВОРНА ОДГОВОРНОСТ	201
I. ТЕОРИЈСКЕ РАЗЛИКЕ.....	201
II. ПРАКТИЧНЕ РАЗЛИКЕ.....	204
III. МОГУЋНОСТ СТИЦАЈА И КОНКУРЕНЦИЈЕ ОДГОВОРНОСТИ.....	206
§ 5. ОДНОС ГРАЂАНСКЕ И КРИВИЧНЕ ОДГОВОРНОСТИ.....	207

ГЛАВА II

ОСНОВИ И УСЛОВИ ОДГОВОРНОСТИ ЗБОГ ШТЕТЕ	209
--	------------

§ 1. ОСНОВИ ИЛИ РАЗЛОЗИ ОДГОВОРНОСТИ	209
I. ПОЈАМ И ВРСТЕ ОСНОВА ОДГОВОРНОСТИ.....	209
II. ОДГОВОРНОСТ ЗБОГ КРИВИЦЕ (СУБЈЕКТИВНА ОДГОВОРНОСТ)	210
А. Историја настанка	210
Б. Суштина.....	211
В. Подручје важења	212
III. ОДГОВОРНОСТ ЗБОГ СТВОРЕНОГ ИЛИ КОНТРОЛИСАНОГ РИЗИКА (ОБЈЕКТИВНА ОДГОВОРНОСТ)	212
А. Историја настанка	212
Б. Суштина.....	213
В. Подручје важења	214
IV. ОДГОВОРНОСТ ПО ОСНОВУ ПРАВИЧНОСТИ.....	215
§ 2. УСЛОВИ ОДГОВОРНОСТИ	216

ГЛАВА III

ШТЕТА	217
§ 1. ПОЈАМ ШТЕТЕ.....	217
§ 2. ВРСТЕ ШТЕТЕ	219
I. МАТЕРИЈАЛНА И НЕМАТЕРИЈАЛНА ШТЕТА.....	219
II. СТВАРНА ШТЕТА И ИЗМАКЛА ДОБИТ.....	221
III. НЕПОСРЕДНА И ПОСРЕДНА ШТЕТА	223
IV. ПОЗИТИВНИ И НЕГАТИВНИ ИНТЕРЕС.....	225
V. КОНКРЕТНА И РАЧУНСКА ШТЕТА.....	226
VI. ПРЕДВИДЉИВА И НЕПРЕДВИДЉИВА ШТЕТА.....	226

ГЛАВА IV

УЗРОЧНА ВЕЗА	227
§ 1. ПОЈАМ И ЗНАЧАЈ УЗРОЧНЕ ВЕЗЕ.....	227
§ 2. РАЗЛИКОВАЊЕ ПРИРОДНЕ И ТЗВ. ПРАВНЕ УЗРОЧНОСТИ.....	228
§ 3. ТЕОРИЈА УСЛОВА ИЛИ ТЕОРИЈА ЕКВИВАЛЕНТНОСТИ.....	229
§ 4. ТЕОРИЈА НЕПОСРЕДНОГ И ПОСРЕДНОГ ПРОУЗРОКОВАЊА.....	229
§ 5. ТЕОРИЈА АДЕКВАТНЕ УЗРОЧНОСТИ	230
§ 6. НЕЧИЊЕЊЕ КАО УЗРОК ШТЕТЕ.....	232
§ 7. КОНКУРЕНЦИЈА УЗРОКА.....	233
I. ЗБИРНИ КАУЗАЛИТЕТ.....	233
II. КУМУЛАТИВНИ ИЛИ ДУПЛИ КАУЗАЛИТЕТ.....	234
III. АЛТЕРНАТИВНИ КАУЗАЛИТЕТ.....	234
IV. ПРЕСТИЖУЋИ КАУЗАЛИТЕТ (РЕЗЕРВНИ УЗРОК).....	235
V. МИНИМАЛНИ КАУЗАЛИТЕТ.....	236

ГЛАВА V

КРИВИЦА	237
§ 1. ПОЈАМ КРИВИЦЕ	237
I. О КРИВИЦИ УОПШТЕ	237
II. ОДНОС КРИВИЦЕ ПРЕМА ПРОТИВПРАВНОЈ РАДЊИ	238
III. СПОСОБНОСТ ЗА КРИВИЦУ.....	239
§ 2. ОБЛИЦИ КРИВИЦЕ	240
I. УМИШЉАЈ (DOLUS).....	240
II. НЕХАТ (CULPA).....	241
А. Појам нехата.....	241
Б. Мерило за нехат.....	242
В. Степен нехата.....	244

ГЛАВА VI

ПРОТИВПРАВНОСТ ШТЕТНЕ РАДЊЕ	246
§ 1. СТАНОВИШТЕ ЗАКОНА О ОБЛИГАЦИОНИМ ОДНОСИМА	246
§ 2. ПОЈАМ ПРОТИВПРАВНОСТИ ШТЕТНЕ РАДЊЕ.....	246

§ 3. СУБЈЕКТИВНА И ОБЈЕКТИВНА ТЕОРИЈА ПРОТИВПРАВНОСТИ.....	249
§ 4. ЧИЊЕНИЦЕ КОЈЕ ИСКЉУЧУЈУ ПРОТИВПРАВНОСТ ШТЕТНЕ РАДЊЕ	249
I. ВРШЕЊЕ ЈАВНЕ ДУЖНОСТИ.....	250
II. ПРИСТАНАК ОШТЕЋЕНОГ	250
III. НУЖНА ОДБРАНА.....	253
IV. СТАЊЕ КРАЈЊЕ НУЖДЕ.....	253
V. ДОЗВОЉЕНА САМОПОМОЋ	255
VI. КОРИШЋЕЊЕ СВОЈИМ ПРАВОМ	256

ГЛАВА VII

ОКОЛНОСТИ КОЈЕ ИСКЉУЧУЈУ ИЛИ ОГРАНИЧАВАЈУ

ОДГОВОРНОСТ ЗА ПОЧИЊЕНУ ШТЕТУ257

§ 1. СЛУЧАЈ (CASUS)	258
I. ПОЈАМ СЛУЧАЈА	258
II. ПРАВНИ ЗНАЧАЈ СЛУЧАЈА	258
§ 2. ВИША СИЛА (VIS MAIOR).....	259
I. ПОЈАМ И ОБЕЛЕЖЈА ВИШЕ СИЛЕ	259
А. Изванредност или непредвидљивост догађаја	259
Б. Неизбежност догађаја	259
В. Спољни догађај.....	260
Г. Закључак	260
II. ПРАВНИ ЗНАЧАЈ ВИШЕ СИЛЕ	260
§ 3. КРИВИЦА ОШТЕЋЕНОГ	261
I. ПОЈАМ КРИВИЦЕ ОШТЕЋЕНОГ	261
II. ПРАВНИ ЗНАЧАЈ КРИВИЦЕ ОШТЕЋЕНОГ	262
§ 4. СПОРАЗУМНО ИСКЉУЧЕЊЕ И ОГРАНИЧЕЊЕ ОДГОВОРНОСТИ	263

ГЛАВА VIII

ОДГОВОРНОСТ ЗА ДРУГОГ265

§ 1. ПОЈАМ И ОПШТЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ОДГОВОРНОСТИ ЗА ДРУГОГ	265
§ 2. СЛУЧАЈЕВИ ОДГОВОРНОСТИ ЗА ДРУГОГ	266
I. ОДГОВОРНОСТ ЗА МАЛОЛЕТНА ЛИЦА.....	266
А. Општи поглед.....	266
Б. Деликтна способност, односно неспособност малолетника	267
В. Одговорност родитеља и других лица која врше надзор над малолетником.....	267
II. ОДГОВОРНОСТ ЗА ДУШЕВНО БОЛЕСНА ЛИЦА И ЛИЦА ЗАОСТАЛОГ УМНОГ РАЗВОЈА.....	269
III. ОДГОВОРНОСТ ЗА ПОМОЋНИКЕ	269
А. Одговорност за помоћнике у испуњењу одређене обавезе	269
а) Појам и услови	269
б) Основ одговорности.....	270
Б. Одговорност за остале помоћнике	271
IV. ОДГОВОРНОСТ ПОСЛОДАВЦА ЗА ЗАПОСЛЕНЕ	272
V. ОДГОВОРНОСТ ПРАВНОГ ЛИЦА ЗА СВОЈЕ ОРГАНЕ.....	273

ГЛАВА IX

ОДГОВОРНОСТ ЗА ШТЕТУ ИЗАЗВАНУ ОПАСНОМ

СТВАРИ И ОПАСНОМ ДЕЛАТНОШЋУ.....275

§ 1. ПОЈАМ ОПАСНЕ СТВАРИ И ОПАСНЕ ДЕЛАТНОСТИ.....275

§ 2. ОПШТА ПРАВИЛА О ОДГОВОРНОСТИ ЗА ШТЕТУ

ИЗАЗВАНУ ОПАСНОМ СТВАРИ И ОПАСНОМ ДЕЛАТНОШЋУ.....277

I. УСЛОВИ ОДГОВОРНОСТИ277

II. ОДГОВОРНА ЛИЦА277

A. Општи поглед.....277

B. Држалац ствари.....278

B. Ималац ствари279

Г. Противправни држалац ствари280

Д. Лице у служби имаоца ствари281

Ђ. Лице које није у служби имаоца ствари281

III. ОКОЛНОСТИ КОЈЕ ИСКЉУЧУЈУ ОДГОВОРНОСТ.....283

A. Виша сила283

B. Радња оштећеног283

B. Радња трећег лица284

§ 3. ПОСЕБНИ СЛУЧАЈЕВИ ОДГОВОРНОСТИ ЗА ШТЕТУ ОД ОПАСНЕ СТВАРИ.....285

I. ОДГОВОРНОСТ У СЛУЧАЈУ УДЕСА ИЗАЗВАНОГ

МОТОРНИМ ВОЗИЛИМА У ПОКРЕТУ.....285

II. ОДГОВОРНОСТ ЗА ШТЕТУ КОЈУ УЗРОКУЈЕ СТВАР С НЕДОСТАТКОМ286

A. Увод.....286

B. Ствари и њихови недостаци287

B. Штета као претпоставка одговорности289

Г. Стављање ствари у промет290

Д. Одговорна лица и основ одговорности.....290

III. ОДГОВОРНОСТ ЗА ШТЕТУ КОЈУ ЈЕ ИЗАЗВАЛА ЖИВОТИЊА.....291

IV. ОДГОВОРНОСТ ЗА ШТЕТУ КОЈУ ЈЕ ИЗАЗВАЛА ГРАЂЕВИНА.....293

V. ОДГОВОРНОСТ ЗА ШТЕТУ ИЗАЗВАНУ ПАДОМ, БАЦАЊЕМ

ИЛИ ПРОСИПАЊЕМ НЕЧЕГА ИЗ ПРОСТОРИЈЕ295

§ 4. ОБАВЕЗНО ОСИГУРАЊЕ ОД ОДГОВОРНОСТИ ЗА ШТЕТУ

ИЗАЗВАНУ ОПАСНИМ СТВАРИМА296

I. О ОСИГУРАЊУ УОПШТЕ.....296

II. ОСИГУРАЊЕ ПУТНИКА У ЈАВНОМ ПРЕВОЗУ ОД

ПОСЛЕДИЦА НЕСРЕЋНОГ СЛУЧАЈА.....297

III. ОСИГУРАЊЕ ВЛАСНИКА МОТОРНИХ ВОЗИЛА ОД

ОДГОВОРНОСТИ ЗА ШТЕТУ ПРИЧИЊЕНУ ТРЕЋИМ ЛИЦИМА.....298

A. Уговор о осигурању од ауто одговорности и његово дејство298

B. Надокнада штете проузроковане употребом моторног возила иностране регистрације.....300

IV. ОСИГУРАЊЕ ВЛАСНИКА ВАЗДУХОПЛОВА ОД ОДГОВОРНОСТИ ЗА

ШТЕТУ ПРИЧИЊЕНУ ТРЕЋИМ ЛИЦИМА И ПУТНИЦИМА.....301

V. ОСИГУРАЊЕ ВЛАСНИКА ЧАМАЦА ОД ОДГОВОРНОСТИ ЗА ШТЕТУ

ПРИЧИЊЕНУ ТРЕЋИМ ЛИЦИМА.....302

ГЛАВА X

ПОСЕБНИ СЛУЧАЈЕВИ ОДГОВОРНОСТИ ЗА ШТЕТУ303

§ 1. ОДГОВОРНОСТ ЗА ШТЕТУ УЗРОКОВАНУ ТЕРОРИСТИЧКИМ АКТИМА, ЈАВНИМ ДЕМОНСТРАЦИЈАМА И МАНИФЕСТАЦИЈАМА	303
§ 2. ОДГОВОРНОСТ ОРГАНИЗАТОРА ПРИРЕДБИ	304
§ 3. ОДГОВОРНОСТ ЗБОГ УСКРАЋИВАЊА НЕОПХОДНЕ ПОМОЋИ	305
§ 4. ОДГОВОРНОСТ У ВЕЗИ СА ОБАВЕЗОМ ЗАКЉУЧЕЊА УГОВОРА	305
§ 5. ОДГОВОРНОСТ У ВЕЗИ СА ВРШЕЊЕМ ПОСЛОВА ОД ОПШТЕГ ИНТЕРЕСА	306
§ 6. ОДГОВОРНОСТ ВИШЕ ЛИЦА ЗА ИСТУ ШТЕТУ	306

ГЛАВА XI

НАДОКНАДА ШТЕТЕ УОПШТЕ308

§ 1. НАДОКНАДА МАТЕРИЈАЛНЕ ШТЕТЕ	308
I. ПОЈАМ И ЦИЉ НАДОКНАДЕ	308
II. ОБЛИЦИ НАДОКНАДЕ	309
III. УТВРЂИВАЊЕ ВИСИНЕ ШТЕТЕ	310
А. Тренутак према коме се штета утврђује	311
Б. Мерило за утврђивање штете	311
В. Проблем „ново за старо”	313
Г. Одузимање користи од штете	314
IV. ПРИНЦИП ПОТПУНЕ НАДОКНАДЕ	315
V. РАЗЛОЗИ ЗА СНИЖЕЊЕ НАДОКНАДЕ	316
А. Мањи степен кривице починиоца штете	316
Б. Кривица оштећеног	317
В. Слабо имовно стање одговорног лица	318
Г. Добročинство починиоца штете према оштећеном	318
Д. Несигурност узрочне везе	319
Ђ. Остали разлози	320
§ 2. НАДОКНАДА НЕМАТЕРИЈАЛНЕ ШТЕТЕ	321
I. ОПШТИ ПРЕГЛЕД	321
II. ПОСЕБНА ОГРАНИЧЕЊА ЗА НОВЧАНУ НАДОКНАДУ НЕМАТЕРИЈАЛНЕ ШТЕТЕ	323
А. Ограничавање надокнаде на штету изазвану кривицом	323
Б. Ограничавање надокнаде на неуговорну штету	324
В. Ограничавање надокнаде на знатну штету	325
Г. Ограничавање круга поверилаца надокнаде	325
Д. Ограничавање могућности наслеђивања и уступања потраживања надокнаде	325

ГЛАВА XII

НАДОКНАДА ШТЕТЕ ЗБОГ ПРИКРАЋИВАЊА ПРАВА ЛИЧНОСТИ326

§ 1. НАДОКНАДА ШТЕТЕ ИЗАЗВАНЕ ТЕЛЕСНОМ ПОВРЕДОМ И ОШТЕЋЕЊЕМ ЗДРАВЉА ЛИЦА	326
---	-----

I. ПОЈАМ ТЕЛЕСНЕ ПОВРЕДЕ И ОШТЕЋЕЊА ЗДРАВЉА	326
II. ОБЛИЦИ ШТЕТЕ	327
А. Трошкови лечења	327
Б. Изгубљена зарада услед привремене неспособности за рад	328
В. Изгубљена зарада услед трајне неспособности за рад	328
Г. Надокнада неимовинске штете	330
§ 2. НАДОКНАДА ШТЕТЕ УСЛЕД ПРОУЗРОКОВАЊА СМРТИ ЛИЦА	330
I. ПОЈАМ ПРОУЗРОКОВАЊА СМРТИ	330
II. ОБЛИЦИ ШТЕТЕ	331
А. Трошкови лечења и изгубљена зарада	331
Б. Трошкови погребa	331
В. Штета због изгубљеног издржавања или помоћи	332
Г. Штета трећих лица због претрпљених душевних болова	332
§ 3. НАДОКНАДА МАТЕРИЈАЛНЕ ШТЕТЕ ИЗАЗВАНЕ ПОВРЕДОМ ЧАСТИ И ШИРЕЊЕМ НЕИСТИНИТИХ НАВОДА	333
I. ШТЕТА ИЗАЗВАНА ПОВРЕДОМ ЧАСТИ	333
II. ШТЕТА ИЗАЗВАНА ШИРЕЊЕМ НЕИСТИНИТИХ НАВОДА	334

ДЕО ЧЕТВРТИ

ОСТАЛИ ИЗВОРИ ОБЛИГАЦИОНИХ ОДНОСА	337
---	-----

ГЛАВА I

НЕОСНОВАНО ОБОГАЋЕЊЕ ИЛИ СТИЦАЊЕ БЕЗ ОСНОВА	337
---	-----

§ 1. ПОЈАМ И ОПШТЕ ПРЕТПОСТАВКЕ НЕОСНОВАНОГ ОБОГАЋЕЊА	337
I. ПОЈАМ НЕОСНОВАНОГ ОБОГАЋЕЊА	337
II. ОПШТЕ ПРЕТПОСТАВКЕ НЕОСНОВАНОГ ОБОГАЋЕЊА	338
А. Обогаћење једног лица	338
Б. Осиромашење другог лица	339
В. Одсуство основа	340
§ 2. ОБЛИЦИ НЕОСНОВАНОГ ОБОГАЋЕЊА	341
I. ОБОГАЋЕЊЕ УСЛЕД РАДЊЕ ОСИРОМАШЕНОГ	341
А. Исплата недугованог	342
а) Исплата solvendi causa	342
б) Исплата привидног дуга	342
в) Заблуда исплатиоца	344
Б. Исплата с обзиром на основ који се није обистинио	344
В. Исплата с обзиром на основ који је доцније отпао	345
II. ОБОГАЋЕЊЕ УСЛЕД ВЛАСТИТЕ РАДЊЕ	346
III. ОБОГАЋЕЊЕ УСЛЕД РАДЊЕ ТРЕЋЕГ ИЛИ СПОЉЊЕГ ДОГАЂАЈА	346
§ 3. ДЕЈСТВО НЕОСНОВАНОГ ОБОГАЋЕЊА	346
I. ОБАВЕЗА ПОВРАЋАЈА ИЛИ НАДОКНАДЕ ВРЕДНОСТИ	347
А. Ако је обогaћени савестан	347
Б. Ако је обогaћени несавестан	348

§ 4. ТУЖБА ЗБОГ НЕОСНОВАНОГ ОБОГАЋЕЊА.....	349
I. ПРАВНА ПРИРОДА ТУЖБЕ.....	349
II. ОДНОС ПРЕМА ДРУГИМ СЛИЧНИМ ТУЖБАМА.....	350
А. Тужба због неоснованог обogaћења и тужба због неиспуњења уговорне обавезе.....	350
Б. Тужба због неоснованог обogaћења и својинска тужба.....	350
В. Тужба због неоснованог обogaћења и тужба за надокнаду штете.....	351
ГЛАВА II	
НЕЗВАНО ВРШЕЊЕ ТУЃИХ ПОСЛОВА ИЛИ ПОСЛОВОДСТВО БЕЗ НАЛОГА (NEGOTIORUM GESTIO)	352
§ 1. ДОПУШТЕНО НЕЗВАНО ВРШЕЊЕ ТУЃИХ ПОСЛОВА.....	352
I. ПОЈАМ.....	352
II. УСЛОВИ.....	353
А. Посао мора бити вршен или извршен	353
Б. Посао мора бити туђи.....	353
В. Посао мора бити у интересу господара.....	354
Г. Посао мора бити вршен без налога или овлашћења	355
Д. Намера посленика да захтева надокнаду	355
III. ПРАВНЕ ПОСЛЕДИЦЕ.....	356
А. Обавезе незваног вршиоца посла.....	356
Б. Обавезе господара посла	356
§ 2. НЕДОПУШТЕНО НЕЗВАНО ВРШЕЊЕ ТУЃИХ ПОСЛОВА.....	357
§ 3. НЕПРАВО НЕЗВАНО ВРШЕЊЕ ТУЃИХ ПОСЛОВА.....	358
§ 4. ПРАВНА ПРИРОДА ДОПУШТЕНОГ НЕЗВАНОГ ВРШЕЊА ТУЃИХ ПОСЛОВА.....	358
ГЛАВА III	
ЈЕДНОСТРАНЕ ИЗЈАВЕ ВОЉЕ КОЈЕ ТВОРЕ ОБЛИГАЦИОНЕ ОДНОСЕ.....	359
§ 1. ОПШТИ ПОГЛЕД.....	359
§ 2. ЈАВНО ОБЕЋАЊЕ НАГРАДЕ.....	359
I. ПОЈАМ И УСЛОВИ ЈАВНОГ ОБЕЋАЊА НАГРАДЕ.....	359
А. Појам.....	359
Б. Услови.....	360
II. ОПОЗИВАЊЕ И ДЕЈСТВО ЈАВНОГ ОБЕЋАЊА НАГРАДЕ.....	360
А. Опозивање.....	360
III. ПРАВНА ПРИРОДА ЈАВНОГ ОБЕЋАЊА НАГРАДЕ.....	362
§ 3. ИЗДАВАЊЕ ВРЕДНОСНИХ ПАПИРА НА ДОНОСИОЦА.....	362
I. ПОЈАМ И ЗНАЧАЈ ВРЕДНОСНИХ ПАПИРА УОПШТЕ	362
II. ПОЈАМ И ДЕЈСТВО ПАПИРА НА ДОНОСИОЦА.....	363
А. Појам.....	363
Б. Дејство.....	363
III. ТЕОРИЈЕ О НАСТАНКУ ОБАВЕЗЕ ИЗ ПАПИРА НА ДОНОСИОЦА.....	364
А. Креацио на теорија	364
Б. Уговорна теорија и теорија емисије.....	365
В. Теорија правног привида	366

IV. ЛЕГИТИМАЦИОНИ ПАПИРИ И ЛЕГИТИМАЦИОНИ ЗНАЦИ	366
А. Легитимациони папири	366
Б. Легитимациони знаци	366
ДЕО ПЕТИ	
ДЕЈСТВО ОБЛИГАЦИОНИХ ОДНОСА	369
ГЛАВА I	
СУШТИНА ДЕЈСТВА ОБЛИГАЦИОНОГ ОДНОСА	369
ГЛАВА II	
ОСИГУРАЊЕ ИСПУЊЕЊА ОБАВЕЗЕ	370
§ 1. ОПШТИ ПОГЛЕД	370
§ 2. УГОВОРНА КАЗНА	371
I. ПОЈАМ УГОВОРНЕ КАЗНЕ	371
II. ОБЛИЦИ УГОВОРНЕ КАЗНЕ	371
III. ОДНОС УГОВОРНЕ КАЗНЕ И ШТЕТЕ	373
IV. ПРАВНА ПРИРОДА УГОВОРНЕ КАЗНЕ	374
§ 3. ЈЕМСТВО	374
I. ПОЈАМ И ОСОБИНЕ ЈЕМСТВА	374
А. Појам	374
Б. Особине	375
II. ДЕЈСТВО ЈЕМСТВА	376
А. Однос јемца и повериоца	376
Б. Однос јемца и дужника	377
III. ГАШЕЊЕ ЈЕМСТВА	377
IV. НАРОЧИТЕ ВРСТЕ ЈЕМСТВА	377
А. Солидарно јемство	378
Б. Сајемци	378
В. Јемац јемчев	378
Г. Јемац за надокнаду штете	378
Д. Уговор о гаранцији	379
§ 4. ОДУСТАНИЦА	379
I. ПОЈАМ ОДУСТАНИЦЕ	379
II. ДЕЈСТВО ОДУСТАНИЦЕ	379
§ 5. КАПАРА	380
I. ПОЈАМ КАПАРЕ	380
II. ДЕЈСТВО КАПАРЕ	381
§ 6. КАУЦИЈА	382
ГЛАВА III	
ДОЦЊА СТРАНА У ОБЛИГАЦИОНОМ ОДНОСУ	383
§ 1. ДОЦЊА ДУЖНИКА (MORA SOLVENDI, MORA DEBITORIS)	383

I. ПОЈАМ ДУЖНИКОВЕ ДОЦЊЕ.....	383
II. УСЛОВИ ДОЦЊЕ ДУЖНИКОВЕ.....	383
А. Доследност обавезе.....	383
Б. Опомена (<i>interpellatio</i>).....	384
В. Кад опомена није потребна.....	385
Г. Кривица дужника.....	385
III. ПОСЛЕДИЦЕ ДУЖНИКОВЕ ДОЦЊЕ.....	386
А. Последице без обзира на кривицу.....	386
Б. Допунске последице скривљене доцње.....	387
IV. ПРЕСТАНАК ДУЖНИКОВЕ ДОЦЊЕ (<i>purgatio morae</i>).....	388
А. Престанак доцње услед понуде испуњења обавезе.....	388
Б. Престанак доцње услед гашења обавезе.....	388
§ 2. ДОЦЊА ПОВЕРИОЦА (<i>MORA CREDITORIS, MORA ACCIPIENDI</i>).....	389
I. ПОЈАМ ПОВЕРИОЧЕВЕ ДОЦЊЕ.....	389
II. УСЛОВИ ПОВЕРИОЧЕВЕ ДОЦЊЕ.....	389
А. Понуда дужника да обавезу испуни.....	389
Б. Одбијање повериоца да прими испуњење.....	390
В. Кривица повериоца.....	390
III. ПОСЛЕДИЦЕ ПОВЕРИОЧЕВЕ ДОЦЊЕ.....	391
А. Престанак дужникове доцње.....	391
Б. Прелаз ризика са дужника на повериоца.....	391
В. Обавеза повериоца да надокнади штету дужнику.....	391
Г. Право дужника да депонује или прода дуговану ствар.....	392
Д. Право дужника да одустане од уговора.....	392
IV. ПРЕСТАНАК ДОЦЊЕ (<i>purgatio morae</i>).....	392

ГЛАВА IV

МЕШАЊЕ ПОВЕРИОЦА У ДУЖНИКОВА ИМОВИНСКА ПРАВА.....	393
§ 1. ПОЈАМ И СВРХА МЕШАЊА.....	393
§ 2. УПОТРЕБА ДУЖНИКОВИХ ПРАВА.....	393
I. ПОЈАМ И УСЛОВИ УПОТРЕБЕ ДУЖНИКОВИХ ПРАВА.....	393
II. ДЕЈСТВО УПОТРЕБЕ ДУЖНИКОВИХ ПРАВА.....	394
§ 3. ПОБИЈАЊЕ ДУЖНИКОВИХ ПРАВНИХ РАДЊИ (<i>ACTIO PAULIANA</i>).....	395
I. ПОЈАМ И СВРХА ПОБИЈАЊА.....	395
II. КО МОЖЕ ВРШИТИ ПОБИЈАЊЕ И ПРОТИВ КОГА.....	395
III. ПРАВНЕ РАДЊЕ КОЈЕ СЕ МОГУ ПОБИЈАТИ.....	396
IV. ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗА УСПЕХ ПОБИЈАЊА.....	396
А. Оштећење повериоца (<i>eventus damnum</i>).....	396
Б. Дужникова кривица за оштећење (<i>consilium fraudis</i>).....	397
В. Кривица трећег лица.....	397
V. ДЕЈСТВО ПОБИЈАЊА.....	398
§ 4. ПРАВО ЗАДРЖАВАЊА (<i>IUS RETENTIONIS</i>).....	398
I. ПОЈАМ И УСЛОВИ ПРАВА ЗАДРЖАВАЊА.....	398
II. ДЕЈСТВО УПОТРЕБЕ ПРАВА ЗАДРЖАВАЊА.....	399

ДЕО ШЕСТИ

ГАШЕЊЕ ОБЛИГАЦИОНИХ ОДНОСА.....401

ГЛАВА I

ИСПУЊЕЊЕ ИЛИ ИСПЛАТА.....402

§ 1. ПОЈАМ ИСПУЊЕЊА ИЛИ ИСПЛАТЕ.....402

§ 2. ОПШТА ПРАВИЛА О ИСПЛАТИ.....403

I. СУБЈЕКТИ ИСПЛАТЕ.....403

A. Лице које врши исплату.....403

B. Исплата са суброгацијом.....404

B. Лице коме се врши исплата.....405

II. МЕСТО ИСПЛАТЕ.....406

III. ВРЕМЕ ИСПЛАТЕ.....406

IV. ПРЕДМЕТ ИСПЛАТЕ.....407

V. ИСПЛАТА НОВЧАНИХ ОБАВЕЗА.....408

VI. УРАЧУНАВАЊЕ ИСПЛАТЕ.....409

VII. ДОКАЗИВАЊЕ ИСПЛАТЕ.....410

§ 3. ДЕПОНОВАЊЕ И ПРОДАЈА ДУГОВАНЕ СТВАРИ.....411

I. ДЕПОНОВАЊЕ ДУГОВАНЕ СТВАРИ.....411

A. Појам и услови депоновања.....411

B. Последице депоновања.....411

II. ПРОДАЈА ДУГОВАНЕ СТВАРИ.....412

ГЛАВА II

ПРЕБИЈАЊЕ ИЛИ КОМПЕНЗАЦИЈА.....413

§ 1. ПОЈАМ И ЗНАЧАЈ ПРЕБИЈАЊА.....413

§ 2. УСЛОВИ ПРЕБИЈАЊА.....413

I. ПОЗИТИВНИ УСЛОВИ ПРЕБИЈАЊА.....413

A. Узајамност потраживања.....414

B. Истородност потраживања.....414

B. Доследост потраживања.....415

Г. Утуживост и ликвидност потраживања.....415

II. НЕГАТИВНИ УСЛОВИ ПРЕБИЈАЊА.....416

A. Искључење могућности пребијања вољом заинтересованих страна.....416

B. Искључење могућности пребијања законом.....416

§ 3. НАЧИНИ ПРЕБИЈАЊА.....416

I. ПРЕБИЈАЊЕ ПО СИЛИ ЗАКОНА.....417

II. ВОЉНО ПРЕБИЈАЊЕ.....417

A. Уговорено пребијање.....417

B. Једнострано пребијање.....417

§ 4. ДЕЈСТВО ПРЕБИЈАЊА.....418

ГЛАВА III

ОСТАЛИ НАЧИНИ ГАШЕЊА ОБЛИГАЦИОНИХ ОДНОСА.....419

§ 1. ОПРОШТАЈ ДУГА.....	419
I. ПОЈАМ И УСЛОВИ ОПРОШТАЈА ДУГА.....	419
II. ДЕЈСТВО ОПРОШТАЈА ДУГА.....	420
§ 2. ПРЕНОВ ИЛИ НОВАЦИЈА.....	420
I. ПОЈАМ И ЗНАЧАЈ НОВАЦИЈЕ.....	420
II. УСЛОВИ НОВАЦИЈЕ.....	421
А. Намера да се изврши новација (<i>animus novandi</i>).....	422
Б. Постојање старог облигационог односа.....	422
В. Стварање новог облигационог односа.....	422
Г. Разлика између старог и новог облигационог односа.....	422
III. ДЕЈСТВО НОВАЦИЈЕ.....	423
§ 3. СЈЕДИЊЕЊЕ (<i>CONFUSIO</i>).....	423
I. ПОЈАМ И УСЛОВИ СЈЕДИЊЕЊА.....	423
II. ДЕЈСТВО СЈЕДИЊЕЊА.....	424

ГЛАВА IV

ЗАСТАРЕВАЊЕ ТРАЖБИНА.....425

§ 1. ПОЈАМ И СВРХА УСТАНОВЕ ЗАСТАРЕВАЊА.....	425
§ 2. ВРЕМЕ ПОТРЕБНО ЗА ЗАСТАРЕЛОСТ.....	425
I. ПОЧЕТАК ЗАСТАРЕВАЊА И НАСТУПАЊЕ ЗАСТАРЕЛОСТИ.....	425
II. РОКОВИ ЗА ЗАСТАРЕЛОСТ.....	426
III. ЗАСТОЈ ЗАСТАРЕВАЊА.....	427
IV. ПРЕКИД ЗАСТАРЕВАЊА.....	428
§ 3. ПОСЛЕДИЦЕ ЗАСТАРЕЛОСТИ.....	429
§ 4. ПРЕКЛУЗИЈА.....	429

ДЕО СЕДМИ

ОБЛИГАЦИОНИ ОДНОСИ СА ВИШЕ ДУЖНИКА ИЛИ ПОВЕРИЛАЦА.....431

ГЛАВА I

УПОЈЕДИНАЧЕНИ ИЛИ ПОДЕЉЕНИ ОБЛИГАЦИОНИ ОДНОСИ.....431

§ 1. ВИШЕ ДУЖНИКА ДЕЉИВЕ ОБАВЕЗЕ.....	432
§ 2. ВИШЕ ПОВЕРИЛАЦА ДЕЉИВЕ ОБАВЕЗЕ.....	432

ГЛАВА II

СОЛИДАРНИ ИЛИ ЗДРУЖЕНИ ОБЛИГАЦИОНИ ОДНОСИ.....433

§ 1. СОЛИДАРНОСТ ДУЖНИКА.....	433
I. ПОЈАМ И ЗНАЧАЈ СОЛИДАРНОСТИ ДУЖНИКА.....	433
II. ОДНОС СОЛИДАРНИХ ДУЖНИКА ПРЕМА ПОВЕРИОЦУ.....	434

III. МЕЂУСОБНИ ОДНОС СОЛИДАРНИХ ДУЖНИКА.....	436
§ 2. СОЛИДАРНОСТ ПОВЕРИЛАЦА.....	437
I. ПОЈАМ И ЗНАЧАЈ СОЛИДАРНОСТИ ПОВЕРИЛАЦА.....	437
II. ОДНОС СОЛИДАРНИХ ПОВЕРИЛАЦА ПРЕМА ДУЖНИКУ.....	437
III. МЕЂУСОБНИ ОДНОС СОЛИДАРНИХ ПОВЕРИЛАЦА.....	438
ГЛАВА III	
ОБЛИГАЦИОНИ ОДНОСИ СА НЕДЕЉИВИМ ОБАВЕЗАМА.....	439
§ 1. ВИШЕ ДУЖНИКА НЕДЕЉИВЕ ОБАВЕЗЕ.....	439
§ 2. ВИШЕ ПОВЕРИЛАЦА НЕДЕЉИВЕ ОБАВЕЗЕ.....	439
ДЕО ОСМИ	
ЗАМЕНА СУБЈЕКТА ОБЛИГАЦИОНОГ ОДНОСА.....	441
ГЛАВА I	
УСТУПАЊЕ ПОТРАЖИВАЊА (ЦЕСИЈА)	442
§ 1. ПОЈАМ И УСЛОВИ УСТУПАЊА ПОТРАЖИВАЊА.....	442
§ 2. ПРЕДМЕТ УСТУПАЊА.....	442
I. ПОЈАМ ПРЕДМЕТА УСТУПАЊА.....	442
II. ТРАЖБИНЕ КОЈЕ СЕ НЕ МОГУ УСТУПИТИ.....	443
А. Законске забране уступања.....	443
Б. Забране уступања које проистичу из природе облигационог односа.....	443
В. Уговорне забране уступања.....	443
§ 3. ДЕЈСТВО УСТУПАЊА ПОТРАЖИВАЊА.....	444
I. ОПШТИ ПОГЛЕД.....	444
II. ОДНОС ЦЕСИОНАРА И ЦЕСУСА.....	444
III. ОДНОС ЦЕДЕНТА И ЦЕСИОНАРА.....	445
§ 4. ПОСЕБНИ СЛУЧАЈЕВИ УСТУПАЊА ПОТРАЖИВАЊА	446
I. БЛАНКО УСТУПАЊЕ.....	446
II. ФИДУЦИЈАРНО УСТУПАЊЕ (<i>pactum fiduciae</i>).....	446
А. Уступање уместо испуњења.....	446
Б. Уступање ради наплаћивања.....	446
В. Уступање ради осигурања потраживања.....	447
III. УСТУПАЊЕ ПО СИЛИ ЗАКОНА (<i>cessio legis</i>).....	447
IV. УСТУПАЊЕ ПО ОДЛУЦИ СУДА.....	447
§ 5. УСТУПАЊЕ УГОВОРА.....	447
I. ПОЈАМ УСТУПАЊА УГОВОРА.....	447
II. ДЕЈСТВО УСТУПАЊА УГОВОРА.....	448
ГЛАВА II	
ЗАМЕНА ДУЖНИКА.....	449
§ 1. ПРЕУЗИМАЊЕ ДУГА.....	449
I. ПОЈАМ И УСЛОВИ ПРЕУЗИМАЊА ДУГА	449

II. ДЕЈСТВО ПРЕУЗИМАЊА ДУГА.....	450
§ 2. ПРИСТУПАЊЕ ТУЂЕМ ДУГУ	451
ГЛАВА III	452
УПУТ ИЛИ АСИГНАЦИЈА.....	452
§ 1. ПОЈАМ И ЗНАЧАЈ УПУТА	452
§ 2. ДЕЈСТВО УПУТА.....	453
I. ОДНОС ИЗМЕЂУ АСИГНАНТА И АСИГНАТА (однос покрића).....	453
II. ОДНОС ИЗМЕЂУ АСИГНАНТА И АСИГНАТАРА (валутни однос).....	453
III. ОДНОС ИЗМЕЂУ АСИГНАТА И АСИГНАТАРА.....	454
§ 3. ПОСЕБНЕ ВРСТЕ УПУТА	454
I. УПУТ У ОБЛИКУ ХАРТИЈЕ НА ДОНОСИОЦА.....	454
II. УПУТ У ОБЛИКУ ХАРТИЈЕ ПО НАРЕДБИ.....	455
Списак коришћене литературе	457

